

20.2.2019

Kirjastoverkkopalvelut,
FinELib

FinELibin ohjausryhmän kokous 20.2.2019

Aika	keskiviikko 20.2.2019 klo 13-16
Paikka	Kansalliskirjasto, Päärakennus, Yliopistonkatu 1, 2. krs, C222, Fabiania-kokoushuone
Läsnä	Riitta Pyykkö, vararehtori, Turun yliopisto, puheenjohtaja Kristiina Hormia-Poutanen, johtaja, Kansalliskirjasto/kirjastoverkkopalvelut Tuula Hämäläinen, Team Leader, Knowledge Solutions, VTT Maija Koponen, palvelupäällikkö, Lapin ammattikorkeakoulu (Eeva Klinga-Hyödyn varajäsen, etäyhteydellä) Minna Koistinen, kirjastonjohtaja, Oulun ammattikorkeakoulu (Tarja Koskimiehen varajäsen, etäyhteydellä) Anne Luoto-Halvari, ylitarkastaja, opetus- ja kulttuuriministeriö Sanna Marttinen, pääsihteeri, LYNENET (Lea Kaupin varajäsen) Jukka Määttä, rehtori, Humanistinen ammattikorkeakoulu Sirpa Suonpää, johtava asiantuntija, tietopalvelu, Luonnonvarakeskus Pia Södergård, överbibliotekarie, Åbo Akademi Minna Abrahamsson-Sipponen, kirjastonjohtaja, Oulun yliopisto (Kimmo Tuomisen tilalla) Petri Lempinen, toiminnanjohtaja, Arene (Jukka Määttän varajäsen)
Poissa	Lea Kauppi, pääjohtaja, Suomen ympäristökeskus Eeva Klinga-Hyöty, tietopalvelupäällikkö, Haaga-Helia ammattikorkeakoulu Kristiina Kontiainen, ylitarkastaja, Etelä-Suomen aluehallintovirasto Virva Nousiainen-Hiiri, toimistopäällikkö, Helsingin kaupunginkirjasto Liisa Rossi, järjestelmä- ja verkkopäällikkö, Kuopion kaupunginkirjasto Tapani Sainio, ylitarkastaja, opetus- ja kulttuuriministeriö Kimmo Tuominen, ylikirjastonhoitaja, Helsingin yliopisto Tarja Koskimies, kirjastonjohtaja, Seinäjoen ammattikorkeakoulu
Asiantuntijat	Anu Alaterä, tietoasiantuntija, Kansalliskirjasto/FinELib Terhi Manninen, hankinta-asiantuntija, Kansalliskirjasto/FinELib Iina Peltonen, tietoasiantuntija, Kansalliskirjasto/FinELib
Esittelijä	Arja Tuuliniemi, palvelupäällikkö, Kansalliskirjasto/FinELib
Sihteeri	Paula Mikkonen, tietoasiantuntija, Kansalliskirjasto/FinELib

Esityslista

1. Kokouksen avaus, osallistujien toteaminen ja esityslistan hyväksyminen

Esitys:

Puheenjohtaja avaa kokouksen ja toteaa osallistujat.

Hyväksyttäneen esityslista.

Tiedoksi ed. kokouksen hyväksytty pöytäkirja (Liite 1).

Päätös:

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 13.01. Osallistujat esittäytyivät ja esityslista hyväksyttiin.

20.2.2019

Kirjastoverkkopalvelut,
FinELib

2. Aineistoneuvottelutilanne

2.1. Lehtipakettineuvottelut

FinELib on neuvotellut lehtipaketikustantajien kanssa sopimuksista jotka kattavat sekä luku-oikeuden kustantajien lehtiin että oikeuden julkaista artikkelit avoimena. Vuoden 2018 lopulla solmittiin luku- ja julkaisu-oikeuden sisältämä sopimus Springerin kanssa ja vuoden 2019 alusta lukien sopimus Royal Society of Chemistryn kanssa. Taylor & Francisin kanssa konsortio ei päässyt sopimukseen ja uutta sopimusta ei solmittu. Wileyn kanssa neuvottelut jatkuvat.

2.2. Aineistojen hinnoittelu

Ammattikorkeakoulut ovat toivoneet, että konsortion ohjausryhmä käsittelee kokouksessaan Ovidin Joanna Briggs –aineiston hinnoittelun periaatteita, erityisesti toivotaan selvitystä siitä miksi aineiston hinta on erilainen uusille ja vanhoille asiakkaille.

2.3. Lisenssit yli organisaatorajojen – projekti: esitys pilotoinnin lopettamisesta

Lisenssit yli organisaatorajojen -projektissa pilotoitiin usean organisaation yhteisiä lisenssejä vuosina 2017-2018. Piloteissa selvitettiin, ovatko kustantajat valmiita myymään usean organisaation yhteisiä lisenssejä ja onko yhteisistä lisensseistä saatavissa hinta- tai muuta hyötyä.

Esitys:

Keskustellaan lehtipakettineuvottelujen tilanteesta ja siitä miten konsortioon vaikuttaa se, että Taylor & Francis-lehtipaketista ei ole sopimusta. Keskustellaan Joanna Briggs –aineiston hinnoittelusta ja siitä miten konsortio voi vaikuttaa hinnoitteluun. Lisenssit yli organisaatorajojen – projektin työryhmä esittää, että pilotointia ei jatketa. (Liitteet 2 ja 3).

Keskustelu:

Arja Tuuliniemi esitteli lehtipakettien neuvottelutilanteen ja Ovidin JBI-aineiston hinnoitteluperiaatteet. Lisäksi hän esitti, että Lisenssit yli organisaatorajojen -projektin pilotointeja ei jatketa.

Todettiin, että neuvottelut Taylor & Francisin kanssa ovat toistaiseksi päättyneet ja konsortion jäsenillä on pääsy vain pitkäaikaiskäytön piiriin kuuluviin lehtiin. FinELib-konsortio on valmis jatkamaan neuvotteluja, jos kustantaja on valmis muuttamaan tarjoustaan vastaamaan paremmin konsortion tarpeita. Tilanteen saama julkisuus on antanut mahdollisuuden kertoa konsortion neuvottelutavoitteista myös laajemmalle yleisölle.

Wileyltä on saatu uusi tarjous. Tarjouksesta keskustellaan FinELibin lehtipakettineuvottelujen strategiaryhmässä ja keskusteluja Wileyn kanssa jatketaan.

Royal Society of Chemistryn kanssa on solmittu lisenssisopimus vuodelle 2019. Sopimus sisältää pääsyn lehtiin sekä oikeuden julkaista artikkelit maksuttomasti avoimena.

Todettiin, että Joanna Briggs -aineiston hinta nousi aikoinaan huomattavasti, kun aineisto siirtyi Ovidille. Aineiston hinta on uusille tilaajille korkeampi kuin vanhoille tilaajille. Aineisto on tärkeä ammattikorkeakouluille, mutta osa on jättänyt hankinnan tekemättä korkean hinnan vuoksi. FinELib-toimisto toivoo amkit-konsortiolta esityksiä siitä, miten kustantajan hinnoittelupolitiikkaan voitaisiin vaikuttaa uusintaneuvotteluissa.

Todettiin, että usean organisaation yhteislisenssien pilotteja ei jatketa, koska niistä ei ole saatu riittävästi hinta- tai muuta hyötyä eikä niiden perusteella voida luoda lisenssien laajennusmallia konsortion käyttöön. Lisenssien laajentamista uusille käyttäjäryhmille selvitetään vuoden 2019

20.2.2019

Kirjastoverkkopalvelut,
FinELib

aikana. Raportti projektin tuloksista tulee lähiaikoina konsortion jäsenten käyttöön FinELibin ekstranettiin.

Päätös:

FinELib-toimisto ottaa yhteyttä AMKit-konsortioon Joanna Briggs -aineiston osalta. Yhteislisenssien pilotointeja ei jatketa.

3. FinELibin raportti vuoden 2018 toiminnasta

Vuoden 2018 aineistohankinnassa pääpaino oli avoimen julkaisemisen ehtojen neuvottelu lehtipakettikustantajien kanssa. Konsortion tavoitteena neuvotteluissa on saada sekä lehtien lukuoikeus että avoimen julkaisemisen mahdollisuus kohtuullisilla kustannuksilla. Kahteen uuteen aineistoon nämä saatiin neuvoteltua, yhden aineiston osalta neuvottelut päättyivät ja yhden osalta neuvottelut vielä jatkuvat. Konsortion ehdottamista kotimaisista uusista aineistoista ei päästy sopimukseen yhdenkään kanssa, kaksi ulkomaista uutta aineistoa sen sijaan tuli konsortion valikoimaan, yhden ulkomaisen aineiston osalta neuvottelut ovat kesken.

Esitys:

Arja Tuuliniemi esittelee raportin FinELibin vuoden 2018 toiminnasta (Liite 3). Keskustellaan raportista ja tehdään siihen ohjausryhmän toivomat muutokset.

Keskustelu:

Arja Tuuliniemi esitteli raportin. Todettiin, että erityisesti lehtipakettineuvottelut ovat työllistäneet FinELib-toimistoa. Neuvottelujen tärkeänä tukena ovat olleet työryhmät, joissa on mukana edustajia konsortion jäsenorganisaatioista. Avoin julkaiseminen on tiivistänyt yhteistyötä myös kansainvälisten toimijoiden kanssa. Todettiin, että monet kotimaiset kustantajat ovat haluttomia tekemään konsortiosopimuksia.

Raporttiin toivottiin tietoa full OA-lehdissä julkaistujen artikkelien määrästä. Tätä tietoa ei konsortiolla ole kattavasti saatavissa. Toivottiin myös tarkempaa tietoa siitä, mitä raportissa esitetyt OA-julkaisujen määriä kuvaavat luvut tarkoittavat, jotta lukuja olisi helpompi tulkita. Lisäksi toivottiin, että aineistohankintoihin käytetyn rahan raportoinnissa näkyisi selvemmin, miltä osin vuosittaiset muutokset johtuvat valuuttakurssivaihteluista ja tilausmäärissä tapahtuvista muutoksista. Tätä tietoa konsortiolla ei ole käytettävissä.

Päätös:

OA-julkaisujen määrää kuvaavaan taulukon yhteyteen lisätään tarkemmat tiedot lukujen tulkintaa varten.

4. FinELibin toimintasuunnitelma 2019

Esitys:

Arja Tuuliniemi esittelee toimintasuunnitelman. Keskustellaan toimintasuunnitelmasta ja tehdään siihen ohjausryhmän toivomat muutokset. (Liitteet 4, 5 ja 6)

Keskustelu:

Arja Tuuliniemi esitteli toimintasuunnitelman. Todettiin, että tiedelehtipakettien neuvotteluja jatketaan ja neuvottelujen keskeinen tavoite on avoin saatavuus ja kohtuulliset hinnat.

20.2.2019

Kirjastoverkkopalvelut,
FinELib

Konsortiossa on käyty keskusteluja siitä, miten sisäisessä kustannustenjaossa otetaan huomioon organisaatiot, jotka julkaisevat paljon. Konsortion sisäiseen kustannustenjakoon on lisätty avoimen julkaisemisen osuus. Arja Tuuliniemen esitti, että tätä mallia käytetään konsortion kustannustenjaossa myös vuonna 2019 neuvoteltavien sopimusten osalta. Esitys hyväksyttiin.

Ammattikorkeakoulut toivovat, että ammattilehdet saataisiin avoimeksi. Todettiin, että kotimaisten tiedelehtien osalta on kehitetty rahoitusmallia ja tämän hankkeen tulokset on hyvä ottaa huomioon kun ammattilehtien avoimuudesta keskustellaan. Keskusteltiin myös siitä, mitä lehtiä ammattilehdillä tarkoitetaan, ja minkälaisia eri toimijoita ammattilehtiä kustantaa. Todettiin, että asiasta on pyydettävä lisätietoa AMKIT-konsortiolta.

FinELib-toimistossa on aloittanut tietoasiantuntija, joka kehittää avoimen julkaisemisen tiedonkeruuta.

Päätös:

Konsortion sisäisessä kustannustenjaossa käytetään mallia, johon on lisätty avoimen julkaisemisen osuus. FinELib-toimisto ottaa yhteyttä AMKIT-konsortioon liittyen ammattilehtien avoimuuteen.

5. Muut asiat
6. Tiedotusasiat
 - 6.1. Avoimen tieteellisen julkaisemisen kansallinen strategia –luonnos on kommentoitavana 26.2.2019 klo 16 mennessä (<https://avointiede.fi/fi/uutiset/avoimen-tieteellisen-julkaisemisen-kansallinen-strategia-luonnos>).
 - 6.2. FinELibin OA-seminaari kirjastonjohtajille 7.5.2019, OA-työpaja asiantuntijoille 8.5.2019
7. Seuraava kokous pidetään toukokuun lopussa, FinELib-toimisto lähettää kyselyn kokousajasta ohjausryhmän jäsenille.
8. Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.29.

LIITTEET

- Liite 1. Edellisen kokouksen pöytäkirja tiedoksi
(https://www.kiwi.fi/download/attachments/41027142/ohjausryhma_poytakirja_4_2018.pdf?version=1&modificationDate=1547109455935&api=v2)
- Liite 2. Aineistoneuvottelut
- Liite 3. Raportti FinELibin toiminnasta 2018, Lisenssit yli organisaatorajojen –pilotin 2. väliraportti
- Liite 4. Toimintasuunnitelma 2019
- Liite 5. Avoimen julkaisemisen kustannusseurannan kehittäminen –projekti
- Liite 6. Budjetti 2019